

Balás Elek Ösztöndíjasok Köszöntése 2010 június 5

A Székely Előfutár Alapítvány (a Forerunner Federation tagja) örömmel és nagyrabecsüléssel köszönti a 2010 évi Balás Elek Ösztöndíjasokat.

A Balás Elek Ösztöndíjak célja a Székelyföldről származó, alkotó tehetségek támogatása tudományos munka tanulásában, melyet választott tanácsadó segítségével egyetemi vagy kutatóintézeti irányítással végeznek. Kizárólag székelyföldi születésű és ott lakóhellyel rendelkező személyek részesülhetnek az ösztöndíjból.

Amikor március 31-én gyergyói idő szerint éjfélkor lejárt a határidő, 62 pályázat érkezett be a Balás Elek Ösztöndíjra. Az Alapítvány Nemzetközi Ösztöndíj Tanácsa a legjobbakat az írásos pályamunkák alapján választotta ki a jelentkezők közül. A döntőbe jutott pályázók telefon interjún vettek részt. Az Ösztöndíj Tanács szavazata alapján az Alapítvány Kuratóriuma kiválasztotta a Balás Elek Ösztöndíjasokat. Az elbírálás eredményeként, 8 pályázó kapott Balás Elek ösztöndíjat, 500 és 1000 dollár közötti összegben. Ezen túlmenően, több pályázó dicsérő levelet kap az alapítványtól. A 2010 évi Balás Elek Ösztöndíjasok szakterületük feltüntetésével és szülőhelyük sorrendjében:

Ambrus Tünde (Csikszereda): A székely falutízes mint földrajzi teret és társadalmat meghatározó sajátosság

A székely falutízes sajátos településtípust, kultúrtörténeti értéket képvisel a magyar földrajztudomány egészében is. A tízesek védelmével a hagyományőrző gondolkodás egyik legszebb példája valósítható meg. A kutatás célja rávilágítani a székely falutízes jellegzetes településszerkezeti, településtörténeti, néprajzi sajátosságára, a térség vonzerejének erősítésére és nem utolsósorban a tájvédelem szükségességére. Balás Elek ösztöndíj segítségével Csíkszék és Kászonfiúszék területén településszerkezeti és -morfológiai vizsgálatokat, mentális térképezést és az őrségi szerekkel összehasonlító elemzést végez. "Napjaink globalizálódó világában e kutatási téma aktualitása és jelentősége megkérdőjelezhetetlen. Ambrus Tünde munkáját a kezdettől fogva egészséges lokálpatriotizmussal átítatva nagy szorgalommal, lelkiismerettel végzi." – írta Dr. Gyuricza László témavezető (egyetemi docens PTE TTK FI Turizmus Tanszék).

Andrew Balas
President and CEO
Székely Előfutár Alapítvány Forerunner
Federation
520 W. 21st Street
Unit G-2, PMB 119
Norfolk, VA 23517
Phone: (757) 301-1583
forerunner.federation@gmail.com
<http://forerunnerfederation.org/>

Molnár Attila (Csikszereda): Az erdélyi magyar fotótörténeti kulturális örökség digitalizálása

A Kolozsvári Képzőművészeti Egyetem másodéves doktorandusz hallgatójaként célnak tekinti, hogy a fotográfiák megkapják a történeti fontosságuknak megfelelő helyet. A fotótörténeti örökség feltárása, kutatása, közkinccsé tétele kiállítások, valamint egy virtuális múzeumon keresztül történne. A fotótörténeti archívum megvalósításában együttműködik a Hargita Megyei Kulturális Központtal (partnerségi megállapodás a HMKK-val amely elvállalta a gyűjtésben és a feldolgozásban a szakmai, módszertani segítségnyújtást, a digitalizáláshoz szükséges felszerelés befogadását a HMKK könyvtárában, illetve a közös rendezvények szervezését), a Hargita Megyei Könyvtárral, valamint a Gyergyószárhegyi Alkotóközponttal. Kutatási terve, hogy következő munkájaként létrejön az Erdélyi Magyar Fotótörténeti kulturális örökség archívuma, múzeuma.

Borsos Ágnes-Zsuzsanna (Gyergyószentmiklós): Megelőző konzerválás a székelyföldi múzeumokban

A megelőző konzerválás a restaurátor szakma egy viszonylag új nézőpontja. Itt a hangsúly nem a műtárgyak esztétikai helyreállításán van, a cél inkább az esetleges (és törvényszerű) károsodások megelőzése, és ezzel a műtárgy élettartamának meghosszabbítása. A kutatás a jelen állapotok pontos felmérését tűzte ki célul, néhány székelyföldi múzeum esetében, s a problémák megállapítása után olyan gyors, és gyakran nagyon egyszerű és költségbarát módszerek kidolgozása következik, amik kedvezően befolyásolhatják egy adott gyűjtemény állapotát. Borsos Ágnes-Zsuzsanna a kolozsvári Képzőművészeti és Formatervezői Egyetem Konzervátor- Restaurátor szakán államvizsgázott, jelenleg ugyanitt mesterfokú tanulmányokat folytat.

Gergely Orsolya (Kézdivásárhely): A női vállalkozói kultúra Székelyföldön

A vállalkozások megjelenése a Székelyföldön a poszt szocialista korszak önállósodási folyamatainak általánosan ismert társadalmi jelensége. A vállalkozók között pedig a nők igen alacsonyan reprezentáltak. A kutatás célja a női vállalkozói kultúra, motiváció és működési logika feltérképezése, leírása. Gergely Orsolya jelenleg egyetemi adjunktus a Sapientia EMTE, Társadalomtudományi Intézetben és Ph.D hallgató a Budapesti Corvinus Egyetemen. "Gergely Orsolya doktori munkáját konzulensként ismerem, igéretes és támogatásra alkalmasnak tartom" – írja Dr. Nagy Beáta, egyetemi docens a Budapesti Corvinus Egyetemen.

Éltes Péter Endre (Sepsiszentgyörgy): Ínkból származó szövetátültetések biomechanikai tulajdonságai

Az elmúlt évtizedekben megnövekedett az elülső keresztszalag (ACL) sérüléseinek száma. Az ACL szakadása a térdizület instabilitásához vezet, sebészi rekonstrukcióval, a szalag pótlásával kezelhető. A kutatás célja az elülső keresztszalag és a patella ín, valamint a semitendinosus – gracilis ínkból származó graftok biomechanikai tulajdonságainak összehasonlítása. Az eredmények a sebészi rekonstrukciós technikák fejlesztésében, illetve a térdizület végeselemes

modellezésében játszanak majd fontos szerepet. “Tudományos irányítóként egyetemi docensként jól ismerem emberi képességeit, megbízhatóságát és kiváló tanulmányi eredményeit.” – írja tanácsadója, Gogolák Edit, Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem.

Szabó László (Székelykeresztúr): Ultra-érzékeny Raman szenzorok kifejlesztése

Nagy szükség van az anyagösszetétel időszerű és megbízható kémiai információira. Az ilyen jellegű információk nagyon fontosak különböző területeken, mint például a környezetvédelem, egészségügy, orvosi diagnosztizálások, gyógyszervizsgálat, étel minőség és biztonság, folyamatirányítás, védelem és biztonság. A tervezett Raman-szenzorok, amelyet a nehézfém-ionok érzékelésére fognak használni, jobbnak bizonyulnak, mint más optikai szenzorok a jelátalakító módszerek és a magas érzékenységnek köszönhetően. A Raman spektroszkópia egyedi molekuláris módszere a mérgező nehézfém ionokat, mint pl. a Cd, Hg, Pb, Zn és Cu pontosan és gyorsan meg határozza, mert minden lekötött fémion jellegzetes Raman-spektrumot mutat. A projekt magába foglalja a javasolt érzékelők érzékenység, szelektivitás és a kereszt-szelektivitási tulajdonságainak tanulmányozását. (Kiemelt, \$1000 Balás Elek ösztöndíj).

Kovács Ágnes (Székelyudvarhely): Vegyes házasságok és magyar identitás

Az interetnikai/interkulturális házaspár kapcsolatok száma növekvőben van, mégis nagyon alultanulmányozottak. A román-magyar vegyes házasságból született gyermekeknek majdnem kétharmada vallotta magát román anyanyelvűnek, tehát román identitásúnak. A magyar nyelvet, a magyar identitást nem szabad hátrányosan megkülönböztetni a jobb boldogulás reményében, egymás kultúrájának támogatása csak nyereség lehet a kapcsolatokra nézve. Tudományos adatok birtokában nemcsak a családterapeuták közelíthetik meg szakszerűbben a vegyes házasság problémáit, de a lelkészek is, akik jegyesfelkészítés során egyre gyakrabban találkoznak ilyen párokkal. A Székelyudvarhelyi Municipiumi Kórház Pszichiátriai Osztályának szakorvosa PhD-kutatásainak vezetője és tanácsadója Dr. Koltai Mária a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Doktori Iskolájának tanára. (Kiemelt, \$1000 Balás Elek ösztöndíj)

Szabó István (Székelyudvarhely): A formaldehid molekula nagyfelbontású spektroszkópiája

A formaldehid (H_2CO) molekula rezgési-forgási spektrumának tanulmányozását főként annak légköri és asztrofizikai jelentősége motiválja, ugyanis a vizsgálatok rámutattak, hogy a légkör legalsó rétegének kémiai folyamatai mellett részt vesz a csillagközi gázfelhők illetve üstökösök felépítésében is. A variációs alapú magmozgás számítások hozzájárulnak a molekula kísérletileg meghatározott színekpontonainak azonosításához, illetve előrejelzéséhez a spektrum azon tartományaiban, ahol nem áll rendelkezésre kísérleti adat. “Elhivatottságát a kémia és azon belül az elméleti fizikai kémia iránt nemcsak az általa folyamatosan elért kiváló tanulmányi eredmény bizonyítja, hanem a kutatómunkában való aktív részvétele is.” – írja Prof. Dr. Császár Attila Géza, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Kémiai Intézetének egyetemi tanára.

További kilenc pályázó dicséző levelet kap a munka elismerésére és ösztönzésére

Az erős verseny számos kitűnő pályázó ösztöndíjjal támogatását nem tette lehetővé. Ezek dicséző levelet kapnak, amely elismerést fejez ki a munka értékességéért, felhívja a figyelmet a következő fordulóban pályázás lehetőségére és további sok sikert kíván. Ezek a pályázók szülőhelyük sorrendjében: Konsza Júlia-Johanna (Barót), Bara Júlia (Csikszereda), Bodor Zsolt (Csikszereda), Salló Szilárd (Csikszereda), Magyarai Sáska Zsolt (Gyergyószentmiklós), Szász-Len Anna-Mária (Gyergyószentmiklós), Fejes Zoltán Levente (Kovászna), Bencze László-Csaba (Székelyudvarhely), Koncz Zsuzsa (Székelyudvarhely).

Az Alapítvány köszönetet mond az elbírálást végző **Ösztöndíj Tanács** tagjainak: Romhányi Balázs (Budapest, elnök), Balás Áron (London), Laczkó Szentmiklósi Endre (Gyergyóremete), Romhányiné Balás Emőke (Budapest) és Thai Lujza (Missouri).

A **Székely Előfutár Alapítvány**, a Forerunner Federation tagja, elkötelezettsége a kisebbségi nemzetek versenyképes részvétele az élenjáró tudományokban és nagyhatású művészetekben. A regionális fejlődés támogatásával, az alapítvány fellép a társadalmi nyitottságért és kulturális sokszínűségért. Balás Elek, első egyetemet végzett generáció székely családjában, sikeres ügyvédként és közéleti vezetőként száz éve kivívta a függetlenségi és 48-as eszmék tartós hatalomra juttatását Gyergyóban.